

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1934 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner angående ändring av kommunalskattelagens bestämmelser om avdrag för värdeminskning å i jordbruk använda driftbyggnader.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava för förberedande behandling överlämnats två motioner, avseende ändring i gällande bestämmelser i kommunalskattelagen angående rätt till avdrag för värdeminskning å i jordbruk använd driftbyggnad, nämligen

1) motionen nr 16 i andra kammaren av herr *Pettersson* i Hällbacken, däri hemställt, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till tydligare bestämmelser för värdeminskning å driftsbyggnader å jordbruksfastighet»;

2) motionen nr 427 i andra kammaren av herr *Andersson* i Dunker, i vilken föreslagits, »att riksdagen måtte besluta hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag hur värdet å jordbruks driftbyggnader skall beräknas vid taxering, då yrkande om avdrag för värdeminskning framställes».

Enligt 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) må från bruttointäkt av jordbruksfastighet avdrag göras för omkostnader däribland för värdeminskning, som till jordbruket eller dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, däri inbegripna nödiga bostadsbyggnader, äro underkastade. Enligt anvisningarna till nämnda lagrum bör dylikt avdrag, som må medgivas för sådan värdeminskning, som byggnaderna även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade, bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Såsom för driften nödiga bostadsbyggnader anses dels byggnader, som äro upplåtna till anställd personal, dels ock jordägarens egen bostadsbyggnad, i den mån denna ej representerar ett större värde än som för jordbruk eller skogsbruk av motsvarande storlek må anses behöfligt. Förefinnes ett dylikt mervärde, må avdraget avse endast så stor del av värdeminskningen, som kan anses belöpa på nödig bostadsbyggnad.

Då Kungl. Maj:t genom proposition nr 102 till 1927 års riksdag framlade förslag till kommunalskattelag, hade i anvisningarna till 22 § införts en bestämmelse, enligt vilken ifrågavarande avdrag skulle sättas i relation till den del av taxeringsvärdet, som kunde anses skäligen belöpa å byggnaderna, och i regel beräknas å ett byggnadsvärde motsvarande högst hälften av fastighetens hela taxeringsvärde. 1927 års riksdags första särskilda utskott föreslog en avfattning av bestämmelserna överensstämmande med den desamma erhållit genom 1928 års lagstiftning. Utskottet anförde därvid med anledning jämväl av väckta motioner, i vilka föreslågits att avdrag icke skulle medgivas för värdeminskning å bostadsbyggnader, att man icke kunde vid en inkomstbeskattning bortse från den omkostnad, som bestode i slitning av uti förvärvskällan använda byggnader, och att detta gällde även då fråga vore om bostadsbyggnader, som kunde anses vara för driften nödiga. Om däremot å en jordbruksfastighet funnes för ägaren avsedd bostadsbyggnad, som vida överstege vad som för jordbruk av motsvarande storlek kunde anses behöfligt, syntes ett dylikt mervärde eller lyxvärde representera en anordning för ägarens personliga trevnad. I den mån värdeminskningen hänförde sig till nämnda mervärde, föreläge en personlig levnadskostnad för ägaren, och avdrag därför borde icke medgivas.

Rörande tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser har utskottet erhållit upplysningar från landskamrerarna i Stockholms, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs och Västerbottens län. I *Stockholms län* plägar avdraget beräknas till $\frac{1}{2}$ procent av värdet å stenhus och 1 procent av värdet å trähus, därvid byggnadernas värde uppskattas till högst två tredjedelar av fastighetens taxerade jordbruksvärde minskat med däri ingående värde å skogsmark. I *Kristianstads län* beräknar man enligt av länsprövningsnämnden fastställda grunder avdraget till $\frac{1}{2}$ procent av brandförsäkringsvärdet å bostadsbyggnader av sten samt till 1 procent av brandförsäkringsvärdet å övriga byggnader av sten samt å alla byggnader av trä, med iakttagande av att, därest de efter nämnda grunder beräknade avdragen skulle överstiga ett belopp, motsvarande 1 procent av fastighetens i taxeringsvärdet ingående jordbruksvärde, avdraget begränsas till sistnämnda belopp. I *Malmöhus län* har i stort sett dylikt avdrag medgivits med 1 procent å ett normalt brandförsäkringsvärde å byggnaderna. I *Göteborgs och Bohus län* har beträffande bostadsbyggnad avdrag medgivits med 1 procent av byggnadens värde, vilken beräknats till tjugo gånger det värde, vartill bostadsförmånens värde uppskattats. För andra driftbyggnader har i regel avdrag medgivits med 2 procent å ett värde, motsvarande hälften av bostadsbyggnadens, i följd varav det sammanlagda avdraget för värdeminskning å byggnader beräknas till $\frac{1}{10}$ av bostadsförmånens värde. I *Värmlands län* medgives såsom regel avdrag med 1 procent å byggnadens brandförsäk-

ringsvärde, med iakttagande av att byggnadens värde icke må bestämmas högre än till hälften av fastighetens i taxeringsvärdet ingående jordbruksvärde. I *Kopparbergs län* beräknas avdraget i allmänhet till $\frac{1}{2}$ procent å stenhus och 1 procent å trähus av ett byggnadsvärde, som efter föreliggande förhållanden upptages till viss procent av taxerade jordbruksvärdet. I *Västernorrlands län* medges avdrag i regel med 2 procent av byggnadernas värde, som uppskattas till hälften av det taxerade jordbruksvärdet minskat med däri ingående värde å skogsmark.

Nu nämnda inom olika delar av landet använda beräkningsgrunder torde varit avsedda att användas såsom vägledande föreskrifter, i den mån icke särskilda förhållanden motiverade en avvikelse från desamma.

Den lämnade redogörelsen ger vid handen, att de inom skilda län använda normerna för beräkning av värdeminskningsavdrag å driftbyggnader i jordbruk avvika ganska väsentligt från varandra. I all synnerhet gäller detta grunderna för beräkningen av de fastighetsvärden, som normera avdragets storlek, men skiljaktigheterna hänföra sig jämväl till de procenttal å byggnadsvärdet, efter vilka den årliga värdeminskningen uppskattas. Även med nödigt hänsynstagande till de olika förhållanden, som kunna råda inom skilda delar av landet med avseende å byggnadernas värde i förhållande till själva marken, som även till byggnadssätt och byggnadernas normala livslängd, vill det synas som om nu nämnda skiljaktigheter vore större än som väl låter sig förena med en jämlik och rättvis beskattning.

Utskottet.

Dessa ojämnheter torde emellertid mindre vara att tillskriva brister eller ofullständigheter i gällande lagbestämmelser än ojämnheter vid tillämpningen. I sin ordning torde detta förhållande sammanhänga med, att de jämförelsevis nya bestämmelserna rörande värdeminskningsavdraget ännu icke kommit att bli föremål för tillämpning inom högsta instans i tillräcklig omfattning för att en vägledande praxis skall hava kunnat utbildas.

I fråga om det värde, som skall ligga till grund för avdragets beräkning, bör framhållas, att vid fastighetstaxering särskilt byggnadsvärde icke åsättes i jordbruk använda driftbyggnader. Givetvis skulle en bestämmelse, som innebär att taxeringsvärdet jämväl i fråga om jordbruksfastighet skall uppdelas å mark och byggnad vara ägnad att minska ifrågavarande ojämnheter. Å andra sidan komme en sådan uppdelning säkerligen att så avsevärt betunga taxeringsarbetet, att olägenheterna härav få anses väga tyngre än därav föranledda fördelar. Då brandförsäkringsvärdena å driftbyggnaderna torde vara mycket ojämna och i många fall högre än fastighetens hela taxeringsvärde, kunna dessa icke utan vidare läggas till grund för avdragets beräkning.

Med hänsyn till nu anförda förhållanden har utskottet icke ansett ett avhjälpanne av de i motionerna anmärkta bristerna böra ske genom änd-

ring av gällande lagstiftning. Införande av än mer detaljerade föreskrifter än de nuvarande i kommunalskattelagen eller anvisningarna till dessa synes desto mindre tillrådligt som förhållandena inom olika delar av landet äro så skiftande, att det knappast är möjligt att på denna väg åstadkomma önskvärd likformighet i tillämpningen. Såsom utskottet redan antytt torde det böra ankomma på de lagtillämpande organen att söka vinna en jämnare tillämpning av föreskrifterna än hittills. Det torde kunna förväntas, att åtminstone i angränsande län med likartade förhållanden landskamrerarna skola söka tillse att enahanda grunder komma till användning.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet icke funnit sig böra tillstyrka någon åtgärd i anledning av motionerna.

Utskottet hemställer därför,

1) att motionen II:16 av herr Pettersson i Hällbacken icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att motionen II:427 av herr Andersson i Dunker icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Carlsson i Gävle, Jönsson i Slätåker, Nilsson i Landeryd, Lövgren i Boden, Björklund, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Wahlmark, Sjödahl, Löfvander, Velande, Rosén, Werner i Hultsfred, Heiding, Blomquist, Johansson i Krogstorp och Brännström.